

III

(Acte pregătitoare)

COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN

A 445-A SESIUNE PLENARĂ DIN 28 ȘI 29 MAI 2008

Avizul Comitetului Economic și Social European privind producția ecologică

(2008/C 224/01)

La 16 februarie 2007, Comitetul Economic și Social European, în conformitate cu articolul 29 alineatul (2) din Regulamentul de procedură, a hotărât să elaboreze un aviz cu privire la

Producția ecologică.

Secțiunea pentru piața unică, producție și consum, însărcinată cu pregătirea lucrărilor Comitetului pe această temă, și-a adoptat avizul la 6 mai 2008. Raportor: dna Darmanin.

În cea de a 445-a sesiune plenară, care a avut loc la 28 și 29 mai 2008 (ședința din 29 mai 2008), Comitetul Economic și Social European a adoptat prezentul aviz în unanimitate.

1. Concluzii și recomandări

1.1 Comitetul susține inițiativele care urmăresc dezvoltarea unei politici comunitare de consum și producție durabile, integrate pe deplin în celelalte politici ale UE, în scopul:

- **transformării potențialelor provocări cu care se confruntă industria UE în șanse, pentru ca aceasta să devină competitivă** pe piața mondială, prin adoptarea de metode de producție ecologice, bazate pe produse și servicii ecologice, ușor identificabile de către consumatori pe întregul teritoriu comunitar;
- **dezvoltării unei „piețe ecologice”**, pentru a garanta că aceste produse și servicii răspund unor definiții precise și comune și că sunt într-adevăr disponibile în toate statele membre;
- **sensibilizării cetățenilor europeni** cu privire la consumul responsabil și mai „eco-inteligent” și la necesitatea adoptării unui comportament care să respecte mai mult mediul, prin intermediul unui efort susținut de informare, formare și educare în acest sens încă de la nivelul învățământului primar;
- **adoptării unei abordări mai strategice**, pentru a influența procesul decizional la nivelul întreprinderilor, al politicii, al consumatorilor și al cetățenilor, și garantării unui cadru comunitar coerent, evitându-se fragmentarea pieții indusă de recomandări și mesaje publicitare divergente și înșelătoare în ceea ce privește caracteristicile ecologice ale acestor produse și ale sistemelor de producție și distribuție aferente;

— **garantării protecției alegerii consumatorului** și a angajamentului producătorilor și al distribuitorilor de a respecta standardele de protecție a mediului, precum și a conformității produselor de pe piață cu cerințele de durabilitate din punct de vedere al mediului;

— **garantării faptului că responsabilitățile cu privire la deciziile și la punerea în aplicare a politicii de consum durabil sunt asumate în egală măsură de toate părțile implicate și de organizațiile societății civile: producători, distribuitori, consumatori, cadre didactice, autorități publice, organizații de protecție a mediului și ale consumatorilor, parteneri sociali.**

1.2 Comitetul recomandă adoptarea unor definiții pentru conceptele de „produs și serviciu ecologic” și „consum ecologic” în cadrul dezvoltării și consumului durabile, care să fie **valabile în întreaga UE și acceptate la nivel internațional**, bazate pe criterii și indicatori clari de mediu și pe standarde care să lase loc pentru inovare și progres.

1.3 Comitetul solicită **sectorului industrial european** și sistemelor de distribuție și de servicii să se angajeze în mod clar să respecte o abordare sectorială integrată, care să implice **definirea unor obiective controlabile**: aceasta ar trebui să integreze cei trei piloni ai durabilității (de mediu, economic și social). Exigențele legate de mediu ar trebui integrate încă de la faza de proiectare a produsului, din perspectiva întregului ciclu de viață, vizându-se obiective tot mai ridicate de calitate, inovare și satisfacere a consumatorului.

1.4 Comitetul recomandă întreprinderilor și organismelor publice și private să intensifice utilizarea în comun a instrumentelor disponibile la nivel comunitar și național, în vederea **optimizării cercetării în domeniul tehnologiilor și al produselor ecologice**.

1.5 Comitetul subliniază necesitatea consolidării și a **acelerării activității de standardizare tehnică** pentru produsele și procesele de producție ecologice.

1.6 Comitetul solicită definirea, pentru ansamblul pieței interne, a unor criterii fiabile și a unor cerințe minime uniforme în ceea ce privește **sistemele de etichetare** a produselor ecologice. Astfel, s-ar asigura condiții egale în ceea ce privește alege-rile ecologice ale consumatorilor, controale uniforme în întreaga UE și respectarea principiului liberei circulații pentru produsele care sunt, într-adevăr, ecologice. Ar trebui continuată comercializa-re etichetei ecologice europene (*eco-flower*), iar aceasta ar trebui să poată coexista cu sisteme de etichetare naționale și sectoriale.

1.7 Comitetul consideră că este important să se consolideze **„dimensiunea produsului” în sistemele de gestionare a mediului**, astfel încât să se promoveze difuzarea acestuia în rândul producătorilor și distribuitorilor, și să se adapteze mai bine această dimensiune la sistemele de gestionare ale autorită-ților locale, pentru ca aceasta să poată crea sinergii cu alte instrumente de promovare a dezvoltării durabile.

1.8 Comitetul consideră că ar trebui promovată **difuzarea EMAS** (Sistemul de management de mediu și audit). Aceasta s-ar putea realiza prin măsuri financiare și fiscale, simplificări la nivel administrativ, acțiuni de promovare și comercializare, precum și prin recunoașterea EMAS ca un „standard de exce-lență”, inclusiv la nivel internațional, și prin adoptarea de măsuri pentru a ajuta întreprinderile mici să pună în aplicare acest sistem în mod treptat.

1.9 În opinia CESE, este esențial ca **performanța unui produs** să fie **evaluată în mod global**, adică pe baza nu numai a unor criterii de mediu, ci și a altor aspecte importante, cum ar fi: performanța atât pentru consumator, cât și pentru producător în termeni de economie, siguranță, funcționalitate și protecție a sănătății, utilizarea rațională a resurselor și a materialelor, logis-tică, caracteristici inovatoare, comercializare, capacitatea produ-sului de a oferi consumatorului posibilitatea unei alegeri mai largi, ciclul de viață al produsului și aspecte sociale.

1.10 CESE recomandă promovarea dezvoltării **achizițiilor publice ecologice („green public procurement”-GPP)**, prin definirea caracteristicilor tehnice ale produselor ecologice, înce-pând cu acelea care au impactul pozitiv cel mai puternic asupra mediului, includerea costului ciclului de viață al produsului sau al serviciului în specificațiile tehnice ale acestuia, asigurarea disponibilității online a unei baze de date specifice, actualizarea directivelor CE privind achizițiile publice prin includerea unor trimiteri la standarde, la sisteme de gestionare ecologică (EMS), la etichete ecologice și la proiectare ecologică și, în sfârșit, prin publicarea de planuri naționale de acțiune pentru adoptarea achizițiilor publice ecologice.

1.11 Comitetul reamintește importanța utilizării ca **temei juridic** a articolului 153 din Tratatul CE, întrucât acesta este cel mai potrivit în ceea ce privește **garantarea unui nivel ridicat de protecție a consumatorului** și asigurarea dreptului consu-

matorului de a avea acces la informații complete, corecte, adec-vate, inteligibile și disponibile la timp.

1.12 Comitetul susține că, în vederea unei auto-reglementări, s-ar putea opta pentru **elaborarea unui cod de conduită**, în conformitate cu Directiva 2005/29/CE, pentru a se evita utili-zarea abuzivă a argumentațiilor de natură ecologică în mesajele publicitare și, în orice caz, pentru a se evita publicitatea înșelă-toare. Acest cod ar trebui pus în aplicare în paralel cu taxele ecologice și cu reglementarea. CESE recomandă ca afirmațiile de natură ecologică să se bazeze pe o etichetă fiabilă și recunos-cută.

1.13 Pe lângă procedurile judiciare, care ar trebui să fie acce-sibile tuturor, Comitetul consideră, de asemenea, oportună numirea pentru consumatori a unor organe extrajudiciare de **control și reglementare a conflictelor**, care să fie flexibile, eficiente, necostisitoare și credibile, pentru a garanta respectarea standardelor de mediu privitoare la produse și conformitatea produselor introduse pe piață cu principiile de durabilitate din punct de vedere al mediului.

1.14 Având în vedere fragmentarea reglementărilor în ceea ce privește atât cerințele în materie de informare a consumatorului, cât și cerințele relative la produsele durabile, Comitetul solicită să se înceapă, de urgență, elaborarea unui cadru unitar bine definit, sub forma unei **„Carte europene pentru consum și producție durabile pe piața internă”**.

2. Contextul actual și perspectivele

2.1 Obiectivul sistemului comunitar de acordare a etichetei ecologice ⁽¹⁾ este acela de a promova produsele care au un impact redus asupra mediului și de a pune la dispoziția consu-matorilor informații precise și bazate pe argumente științifice. Această etichetă nu se aplică produselor alimentare, băuturilor, produselor farmaceutice, dispozitivelor medicale ⁽²⁾, și nici produselor sau substanțelor periculoase sau toxice ⁽³⁾.

2.1.1 Proiectarea, producția, distribuția și consumul de produse ecologice fac parte integrantă din politica de mediu a Comunității, conform definiției obiectivelor și priorităților ace-s-teia din cadrul celui de-al șaselea program de acțiune în favoarea mediului ⁽⁴⁾, obiective și priorități care trebuie realizate până în 2010. Acest program, cu privire la care Comitetul și-a exprimat punctul de vedere în mai multe rânduri, descrie în mod amănunțit posibile măsuri în vederea realizării strategiei de dezvoltare durabilă.

2.1.2 Printre principalele inițiative comunitare în acest domeniu, se numără în special politica integrată a produselor („*integrated product policy*” — IPP) ⁽⁵⁾ — în legătură cu care Comitetul a elaborat deja un aviz ⁽⁶⁾ — și care ia în considerare toate produsele și serviciile cu un impact asupra mediului.

2.1.3 Pentru ca politica integrată a produselor să fie eficientă, este necesar să fie încurajați producătorii să fabrice produse mai ecologice și să fie stimulați consumatorii să cumpere astfel de produse. Printre instrumentele care ar putea fi utilizate în acest scop se numără:

— încurajarea utilizării de măsuri fiscale pentru a promova produsele mai ecologice;

⁽¹⁾ Regulamentul (CE) nr. 1980/2000 al Parlamentului European și al Consiliului din 17 iulie 2000 privind sistemul comunitar revizuit de acordare a etichetei ecologice.

⁽²⁾ Directiva 93/42/CEE.

⁽³⁾ Directiva 67/548/CEE.

⁽⁴⁾ COM(2001) 31 final.

⁽⁵⁾ COM(2003) 302 final și Cartea verde COM(2001) 68 final.

⁽⁶⁾ JO C 80, 30.3.2004.

- luarea în considerare a aspectelor legate de mediu în acordarea contractelor de achiziții publice ⁽⁷⁾;
- promovarea aplicării conceptului de „ciclu de viață”;
- integrarea și promovarea punerii în aplicare a unor instrumente facultative cum ar fi etichetele ecologice, Sistemul de management de mediu și audit (EMAS), declarațiile de mediu privind produsele (EPD), achizițiile publice ecologice etc.;
- punerea la dispoziția consumatorilor a informațiilor necesare pentru a le permite acestora să aleagă produsele în cunoștință de cauză în ceea ce privește achiziționarea, utilizarea și eliminarea lor.

2.1.4 Un alt pas înainte a fost realizat odată cu introducerea unui nou cadru legislativ privind cerințele în materie de proiectare ecologică aplicabile produselor consumatoare de energie; acesta este reglementat de o directivă-cadru publicată în 2005 ⁽⁸⁾.

2.1.5 În ceea ce privește punerea în aplicare, conform directivei-cadru, primele norme intră în vigoare în 2008. În prezent, se studiază măsuri privitoare la 20 de grupuri de produse (printre care se numără sistemele de iluminare, sistemele informatice și mașinile de spălat), iar pentru 14 dintre acestea (printre care sistemele de iluminare stradală și de iluminare a birourilor), măsurile vor fi stabilite până la sfârșitul anului 2008, în timp ce, pentru altele, cum ar fi sistemele de iluminare a locuințelor, obiectivul este 2009.

2.1.6 Cel de-al șaselea program de acțiune în favoarea mediului ⁽⁹⁾ prevede cinci axe prioritare de acțiune strategică: îmbunătățirea punerii în aplicare a legislației existente, integrarea problematicei legate de mediu în alte politici, cooperarea cu piața, implicarea cetățenilor, ajutându-i să își schimbe comportamentul și favorizând cererile acestora, și luarea în considerare a aspectelor legate de mediu în deciziile care afectează amenajarea și gestionarea teritoriului.

2.1.7 Într-un mod mai general, Strategia europeană de dezvoltare durabilă, revizuită de Consiliul European în 2006, definește „producția și dezvoltarea durabile” ca fiind una dintre principalele provocări, care trebuie abordată prin orientarea dezvoltării economice și sociale către forme compatibile cu ecosistemul. Mai mult, această strategie propune un nou plan de acțiune în acest domeniu.

2.1.8 Raportul din 2007 privind punerea în aplicare a acestei strategii ⁽¹⁰⁾ scoate în evidență faptul că consumul și producția durabile sunt greu de măsurat într-un mod fiabil și global. Cu toate că numărul de produse și servicii durabile prezente pe piață pare să crească rapid, economiile estimate față de factura actuală de energie reprezintă aproximativ 60 de miliarde EUR pe an, iar numărul produselor cu etichetă ecologică rămâne relativ limitat, la fel ca și numărul de întreprinderi înregistrate în cadrul sistemului EMAS. Doar 14 state membre au adoptat planuri naționale de acțiune pentru achiziții publice ecologice și doar 21 au completat foaia de parcurs privind punerea în aplicare a Planului de acțiune pentru tehnologiile ecologice ⁽¹¹⁾.

2.2 Pe de altă parte, în ceea ce privește standardizarea tehnică, cu un anumit timp în urmă, au fost introduse măsuri pentru integrarea aspectelor legate de mediu în noile standarde tehnice, creându-se un „cadru de mediu” pentru CEN, în cadrul căruia organismele tehnice ale CEN pot stabili specificațiile tehnice legate de mediu. Atunci când un standard se încadrează în „noua abordare”, se presupune că acesta este conform cerințelor de bază ale directivei europene corespunzătoare. Adoptarea sistemului de certificare în materie de mediu ISO 14001 a reprezentat un nou pas înainte în acest domeniu.

2.3 La 10 octombrie 2007, Agenția Europeană de Mediu a publicat cel de-al patrulea raport privind „Mediul în Europa” ⁽¹²⁾, consacrand un întreg capitol „Consumului și producției durabile”.

2.4 Mai mult, raportul anual al Comisiei pe 2007 cu privire la stadiul punerii în aplicare a Strategiei de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă a pus accentul pe importanța schimbărilor climatice, a eco-inovațiilor, a eficienței energetice, a surselor de energie regenerabile și a piețelor energiei.

2.5 În sfârșit, Consiliul European de la Bruxelles din 8 și 9 martie 2007 a acordat o atenție specială temelor mediului și schimbărilor climatice. În același timp, Consiliul Mediu din februarie 2007 a pus accentul asupra complementarității dintre Strategia de dezvoltare durabilă a UE și Strategia de la Lisabona pentru creștere economică și ocuparea forței de muncă, precum și asupra contribuției esențiale pe care aceasta din urmă o aduce la îndeplinirea obiectivului prioritar de dezvoltare durabilă, subliniind, de asemenea, necesitatea integrării aspectelor legate de mediu în toate politicile. Aceste orientări au fost reafirmate cu forță de Consiliul European din decembrie 2007 ⁽¹³⁾.

2.6 Programul de lucru al Comisiei pentru 2008 ⁽¹⁴⁾ indică în mod clar că unul dintre obiectivele principale îl constituie situarea cetățeanului în centrul proiectului european, începând cu realizarea unui bilanț al situației sociale și a unei evaluări a pieței interne, acordându-se atenție necesității ca cetățenii europeni să beneficieze cât mai mult de această piață unică.

2.7 CESE a solicitat în repetate rânduri utilizarea ca teme juridice ⁽¹⁵⁾ a articolului 153 din Tratatul CE, întrucât acest articol vizează să garanteze consumatorilor un nivel ridicat de protecție și să promoveze dreptul acestora la informații complete ⁽¹⁶⁾, corecte, clare, adecvate, inteligibile și disponibile la timp.

2.7.1 În ceea ce privește legislația secundară, dreptul consumatorilor la informație este reglementat de Directiva 2005/29/CE ⁽¹⁷⁾ privind practicile comerciale neloiale ce ar putea aduce prejudicii intereselor economice ale consumatorilor. Anexa la această directivă identifică o serie de practici comerciale care sunt considerate neloiale, chiar fără realizarea unei evaluări de la caz la caz, printre care se numără, spre exemplu, „afișarea unui certificat, a unei mărci de calitate sau a unui echivalent fără autorizația necesară în acest sens”.

⁽⁷⁾ COM(2002) 412 final, 17.7.2002 și Directiva 2004/18/CE, 31.3.2004.

⁽⁸⁾ Directiva 2005/32/CE (JO L 191, 22.7.2005). Decizia 2000/729/CEE, Decizia 2000/730/CE și Decizia 2000/731/CE (JO L 293, 22.11.2000).

⁽⁹⁾ JO L 242, 10.9.2002.

⁽¹⁰⁾ Raportul 2007 privind Strategia de dezvoltare durabilă.

⁽¹¹⁾ Cf. notei de subsol 18. În special:

⁽¹²⁾ ISBN 978-92-9167-932-4-AEM, Copenhaga, 2007.

⁽¹³⁾ Consiliul European de la Bruxelles, 14 decembrie 2007.

⁽¹⁴⁾ COM(2007) 640 final.

⁽¹⁵⁾ JO C 108, 30.4.2004.

⁽¹⁶⁾ JO C 175, 27.7.2007; JO C 44, 16.2.2008.

⁽¹⁷⁾ Directiva 2005/29/CE (JO L 149, 11.6.2005).

2.8 Cu toate acestea, Comitetul este convins că, la nivel comunitar, există un anumit grad de fragmentare a reglementărilor în ceea ce privește atât cerințele de bază privind informarea consumatorului, cât și cerințele relative la produsele durabile, și consideră că este important să se elaboreze o „Cartă europeană pentru consum și producție durabile pe piața internă”.

2.8.1 Dacă rezultatele punerii în aplicare a acestei Carte — și a codurilor de auto-reglementare prevăzute de Directiva 2005/29/EC — se dovedesc insuficiente, Comitetul consideră că ar trebui studiate alte posibilități, cum ar fi, spre exemplu, o armonizare mai completă sau crearea unui sistem comunitar operațional specific.

3. Observații generale

3.1 Comitetul consideră că este esențial să se pornească de la **definiții clare și precise** ale unor concepte cum ar fi „produs durabil”, „proiectare, producție și distribuție durabilă” și „consum durabil”, astfel încât să se poată controla, pe întreg teritoriul UE, precum și pe cel al Spațiului Economic European, respectarea oricărui cadru comunitar legislativ, reglementar sau facultativ care se referă la astfel de definiții la diferitele niveluri naționale sau regionale.

3.2 Aceste definiții, general acceptate la nivel internațional, nu sunt statice, ci, prin natura lor, se înscriu într-o dinamică de **îmbunătățire continuă**. Cu toate acestea, Comitetul consideră că acestea ar trebui să fie **însoțite de**:

- un ansamblu de **indicatori de mediu** ⁽¹⁸⁾ pentru a permite urmărirea evoluției între diferite praguri, prin intermediul cărora se poate determina gradul de „durabilitate” al sistemelor de producție, al produselor și serviciilor, precum și al sistemelor de distribuție;
- **standarde tehnice comunitare de mediu** (în măsura posibilului, legate de normele ISO) care să integreze pe deplin aspectele privind mediul în procesul de standardizare europeană, conform solicitărilor repetate ale Comitetului ⁽¹⁹⁾; aceste standarde ar trebui respectate la nivelul produselor, al sistemelor de producție și de distribuție și al serviciilor, în conformitate cu orientările directivelor comunitare corespunzătoare ⁽²⁰⁾.

3.2.1 Comitetul consideră că definițiile propuse anterior, însoțite de indicatorii și standardele corespunzătoare, sunt esențiale pentru punerea în aplicare a unei politici comunitare eficace, care să le permită consumatorilor informați să adopte un comportament și să realizeze alegeri durabile și compatibile cu procese de producție ecologice.

3.3 După cum afirma însăși Comisia: „**Industria europeană** se bucură deja de o situație favorabilă pentru a valorifica poziția

puternică pe care o deține pe piața de produse, servicii și proceduri, pe baza tehnologiilor ecologice. În plus, companiile europene sunt din ce în ce mai sensibile la performanțele în domeniul mediului, ca parte a abordărilor acestora în ceea ce privește asumarea responsabilității sociale a întreprinderilor” ⁽²¹⁾.

3.3.1 Comitetul își exprimă acordul în ceea ce privește cele trei domenii de dezvoltare definite în acest sens: stimularea dezvoltării și a comercializării de tehnologii, produse și servicii cu emisii scăzute de dioxid de carbon și cu o eficiență energetică ridicată, crearea unei piețe interne dinamice; dezvoltarea unor piețe globale pentru tehnologii, produse și servicii cu emisii scăzute de dioxid de carbon și cu o eficiență energetică ridicată.

3.3.2 Comitetul reamintește punctul de vedere pe care și l-a exprimat deja în cadrul unui aviz recent: „Pentru a ne asigura viitorul, de exemplu în chestiunile legate de energie și de climă, pentru a ne menține și a ne îmbunătăți poziția actuală în competiția globală și pentru a dezvolta și a nu compromite modelul social european, condiția esențială este obținerea de rezultate excelente în domeniile tehnic și științific, precum și transformarea acestora într-o forță economică competitivă” ⁽²²⁾.

3.3.3 CESE consideră că este necesară o abordare mai integrată, pentru a depăși greutățile și obstacolele în calea utilizării comune și coordonate, de către diferiții operatori, a tuturor instrumentelor financiare disponibile ⁽²³⁾ la nivel european, național, regional și local, având ca scop dezvoltarea de tehnologii ecologice eficiente și de aplicații inovatoare, capabile să genereze procese, produse și servicii cu un înalt nivel de durabilitate.

3.3.4 Comitetul consideră că este necesară o inițiativă comunitară inter-DG de coordonare și asistență tehnică pentru optimizarea utilizării în comun a instrumentelor comunitare, europene și naționale disponibile, în vederea maximizării eforturilor în domeniul cercetării și inovării, atât în cadrul întreprinderilor, cât și la nivelul organismelor publice și private, având ca scop protecția mediului, în cadrul spațiului european de cercetare și inovare.

3.3.5 După cum au declarat în mai multe ocazii Comitetul ⁽²⁴⁾, Comisia, Consiliul și Parlamentul European, este esențial să se reducă birocrăția care încetinește întreprinderile (în special IMM-urile), pentru a se debloca potențialul economic și social al acestora și pentru a se direcționa acest potențial către o modernizare durabilă a contextului și a structurilor de producție și organizare.

⁽²¹⁾ COM(2007) 374 final, 4.7.2007.

⁽²²⁾ JO C 325, 30.12.2006.

⁽²³⁾ Instrumentele europene și internaționale care se pot utiliza în acest cadru sunt numeroase (al șaptelea Program-cadru, PIC, LIFE, Fondurile structurale, BEI, I2I, EUREKA, programul LEED-OCDE, Banca de Dezvoltare a Consiliului Europei — BDCE etc.), dar punerea lor în aplicare comună se confruntă cu modalități și proceduri divergente, cu lipsa de concordanță în ceea ce privește lansarea lor, precum și cu greutăți majore în materie de „inginerie simultană” între diferitele tipuri de intervenție.

⁽²⁴⁾ A se vedea Avizul JO C 120, 16.5.2008, p. 66, 19.12.2007, raportor: dl Pezzini.

⁽¹⁸⁾ Cum ar fi, spre exemplu, Indicatorul Națiunilor Unite de dezvoltare durabilă: cadru și metodologii (1996).

⁽¹⁹⁾ JO C 48, 21.2.2002, p. 112; JO C 117, 30.4.2004; JO C 74, 23.3.2005.

⁽²⁰⁾ Începând cu 2006, CENELEC a dezvoltat o bază de date online privind aspectele legate de mediu incluse în standardele CENELEC. De la începutul anului 2007, CENELEC a dezvoltat un program specific de formare privind integrarea aspectelor legate de mediu în standardele CEN.

3.4 Pentru a încuraja producția ecologică, în 1997, UE a lansat sistemul de etichetare ecologică a produselor. Sistemul a fost apoi extins și la servicii și s-a dezvoltat de-a lungul anilor. Acesta include, de asemenea, etichetele publice cu criterii multiple, aplicate anumitor grupuri de produse și servicii ⁽²⁵⁾.

3.4.1 Comitetul este de părere că această situație poate da naștere la confuzie în rândul producătorilor și, în special, în rândul consumatorilor europeni și că, în consecință, soluția constă într-un sistem simplificat de criterii minime comune stabilite la nivel european, care să prevadă înregistrarea și verificarea obligatorie a etichetelor de către un organism independent de certificare.

3.4.2 Etichetarea la nivel european nu trebuie să intre în competiție, ci să coexiste cu etichetele naționale și sectoriale care sunt adesea mai familiare consumatorului decât cele europene. Mai mult, ar trebui să existe o coordonare la nivel internațional cu etichete care s-au dovedit a fi de succes, cum ar fi Energy Star.

3.4.3 Este esențial ca etichetele să fie fiabile și să inspire încredere. Pentru realizarea acestui lucru, stabilirea standardelor corespunzătoare acestor etichete și supravegherea pieței ar trebui să fie încredințate (tuturor) părților implicate, pentru ca acestea să câștige în credibilitate.

3.4.4 Ar putea fi util să se ia în considerare etichetarea produselor și serviciilor din perspectiva identificării amprente de carbon.

3.5 Cu privire la **sistemul facultativ EMAS**, care le permite părților interesate care doresc să arate că își îmbunătățesc prestațiile la nivel ecologic să opteze pentru sistemul comunitar de management de mediu și audit, demonstrându-și astfel dorința de a respecta legislația privind mediul înconjurător și angajamentul de a adopta un sistem de gestionare ecologică, Comitetul consideră că, odată cu adoptarea standardului ISO 14001, va fi posibilă o consolidare a „dimensiunii produsului” în cadrul sistemelor de gestionare a mediului, în vederea promovării unei difuzări mai largi a acestora la nivelul producătorilor și distribuitorilor și a alinierii acestora la sistemele de administrare ale autorităților locale, facilitându-se crearea de sinergii cu alte instrumente de promovare a dezvoltării durabile.

3.5.1 Comitetul consideră că este important să se promoveze difuzarea EMAS prin măsuri financiare și fiscale, simplificări la nivel administrativ, acțiuni de promovare și comercializare, precum și prin recunoașterea EMAS ca un „standard de excelență”, inclusiv la nivel internațional, și prin adoptarea de măsuri pentru a ajuta IMM-urile să pună în aplicare acest sistem în mod treptat, inclusiv în domeniul grupărilor industriale.

⁽²⁵⁾ Alte exemple: Eco-Flower (logo european în formă de floare utilizat în întreaga Europă, http://europa.eu.int/comm/environment/ecolabel/index_en.htm), Lebăda nordică (etichetă utilizată în special în Scandinavia; <http://www.svanen.nu/Eng/default.asp>), Îngerul albastru (utilizată în Germania, http://blauer-engel.de/englisch/navigation/body_blauer_engel.htm) și Fair Flower (provenită din Țările de Jos, <http://www.flowercampaign.org>). Există însă și etichete publice specifice, care, spre deosebire de cele menționate anterior, se concentrează asupra unui aspect anume al mediului; un astfel de exemplu este Energy Star. Sunt utilizate și etichete private, ca de exemplu cele din sistemul Federației internaționale a mișcării agriculturii ecologice (http://ec.europa.eu/environment/emas/index_en.htm).

3.6 Comitetul consideră că este absolut esențial **să se creeze o „piață ecologică” pentru produse și servicii**, prin introducerea unei serii de stimulente și instrumente destinate să încurajeze inovarea, în ceea ce privește oferta, și să furnizeze consumatorilor informații adecvate sau stimulente pentru a cumpăra produse mai ecologice, în ceea ce privește cererea.

3.6.1 În scopul promovării unei piețe interne competitive, **performanța unui produs** ar trebui să fie evaluată nu doar pe baza unor criterii de mediu, ci și a altor aspecte importante, cum ar fi: performanța economică pentru consumator și producător, siguranța și funcționalitatea sa, utilizarea resurselor, logistica și comercializarea acestuia, caracteristicile sale în termeni de sănătate, inovare, capacitatea de a oferi consumatorului posibilitatea unei alegeri mai largi, ciclul său de viață și eliminarea sa, și, în final, aspectele sale sociale.

3.6.2 Este necesar să existe un angajament veritabil pentru susținerea cercetării, dezvoltării și inovării în cadrul sectorului producției și serviciilor ecologice.

3.7 În opinia Comitetului, CEN, CENELEC și ETSI le revine un rol esențial în cadrul procesului de **standardizare tehnică** în materie de durabilitate ecologică a unui produs ⁽²⁶⁾.

3.7.1 Comitetul a subliniat deja faptul că „promovarea utilizării de standarde tehnice ecologice nu ar trebui să facă obiectul unor decizii de sus în jos, ci ar trebui mai degrabă să se realizeze printr-o acceptare largă a produselor eco-compatibile, pentru a răspunde cât mai eficient nevoilor și intereselor cetățenilor și consumatorilor” ⁽²⁷⁾.

3.8 În domeniul **achizițiilor publice**, este important să se ia în considerare Directiva 2004/18/CE privind coordonarea procedurilor de acordare a contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii ⁽²⁸⁾ și comunicarea interpretativă a Comisiei privind legislația comunitară aplicabilă achizițiilor publice și posibilitatea de integrare a considerentelor ecologice în acestea ⁽²⁹⁾.

3.8.1 Comitetul consideră că sectorul achizițiilor publice, care reprezintă aproximativ 16 % din PIB-ul comunitar, are un rol esențial în promovarea distribuirii produselor mai ecologice și solicită măsuri pentru încurajarea autorităților contractante să exploateze posibilitățile existente în materie de achiziții publice ecologice.

⁽²⁶⁾ JO C 74, 23.3.2005.

⁽²⁷⁾ Ibid.

⁽²⁸⁾ JO L 134, 30.4.2004.

⁽²⁹⁾ COM(2001) 274 final (JO C 333, 28.11.2001).

3.8.2 Raportul final 2006 privind achizițiile publice ecologice în Europa ⁽³⁰⁾ identifică printre principalele obstacole în calea difuzării acestora următoarele elemente: costul ridicat al produselor ecologice, în special în lipsa indicatorilor privind costurile legate de ciclul de viață; lipsa de cunoștințe de mediu și absența unei baze de date electronice corespunzătoare și ușor de accesat; lipsa de claritate a criteriilor și specificațiilor de acordare a contractelor de achiziții publice, care includ definiții și standarde nesigure în ceea ce privește produsele ecologice; lipsa sprijinului la nivel managerial și politic și lipsa de instrumente și de acțiuni de informare și de formare.

3.8.3 Din această perspectivă, CESE recomandă: definirea unor criterii solide pentru produsele ecologice, indicându-se toate specificațiile ecologice relevante; includerea în specificații a costului întregului ciclu de viață al produsului sau al serviciului; crearea unei „Baze de date europene privind achizițiile publice ecologice” ⁽³¹⁾; includerea în cadrul directivelor CE privind contractele de achiziții publice a cerințelor standardului ISO 14004, a sistemelor de gestionare ecologică — EMS, a referințelor privitoare la etichetarea ecologică și a proiectării ecologice; difuzarea publică a planurilor naționale de acțiune în vederea punerii în aplicare a achizițiilor publice ecologice; concentrarea asupra produselor cu cel mai mare impact ecologic.

3.9 „Comerțul echitabil” este un concept larg răspândit în Europa. Comerțul echitabil și cel etic constituie, de mult timp, subiecte de mare interes pentru CESE; acesta le-a abordat în amănunt în cadrul avizului său REX/196 ⁽³²⁾. În opinia Comitetului, aceste tipuri de comerț constituie factori importanți pentru succesul consumului durabil.

3.10 **Educația este un element-cheie în cadrul consumului durabil**, iar CESE insistă asupra faptului că aceasta ar trebui să înceapă încă din școală. Consumatorii trebuie să aibă acces imediat la informațiile privind produsele și serviciile alese și impactul potențial al acestora asupra mediului. Este, de asemenea, important ca aceste informații să fie puse la dispoziția consumatorilor astfel încât să prezinte interes pentru aceștia și să fie ușor de asimilat și de înțeles.

3.11 CESE este de părere că legislația comunitară privind producția și consumul durabile ar trebui să fie consolidată și simplificată, pentru a deveni mai accesibilă și asimilabilă pentru consumatori și producători. „Principiul «O legiferare mai redusă, deci mai bună» trebuie să se concretizeze în reglementări consolidate și coerente, care să ofere certitudine juridică și transparență procesului de adaptare la mutațiile industriale și care să urmărească cea mai bună cale de a proteja resursele și mediul, precum și de a aplica inovații tehnologice competitive și durabile pe piața globală” ⁽³³⁾.

3.12 În ceea ce privește produsele ecologice, ar fi de dorit să se consolideze măsurile comunitare privind evitarea

publicității înșelătoare și a practicilor comerciale neloiale ⁽³⁴⁾: termenii „eco” și „bio” sunt adesea utilizați ca simple instrumente de marketing pentru a crește vânzările unor produse și servicii care, în realitate, nu sunt diferite de celelalte și nu oferă nicio valoare adăugată.

3.12.1 În acest sens, Comitetul consideră că elaborarea de **coduri de conduită**, în conformitate cu Directiva 2005/29/CE, ar putea reprezenta un element important în auto-reglementare, pentru a se evita utilizarea abuzivă a argumentațiilor de natură ecologică în mesajele publicitare, în conformitate cu următoarele criterii:

- Publicitatea legată de mediu nu trebuie să alimenteze într-un mod excesiv preocupările societății în ceea ce privește problemele ecologice sau să exploateze lipsa de cunoștințe în acest domeniu.
- Publicitatea nu trebuie să încurajeze comportamente care ar putea aduce prejudicii protecției mediului sau să descrie astfel de comportamente într-un mod non-critic.
- Publicitatea nu trebuie să inducă publicul în eroare cu privire la efectele produselor promovate asupra mediului, prezentând aceste efecte sale într-un mod înșelător sau ascunzându-le.
- Caracteristicile ecologice ale unui produs sau serviciu nu trebuie să fie extinse în mod nejustificabil la alte produse și servicii furnizate de întreprinderea respectivă.
- În momentul în care calitățile ecologice ale unui produs sau serviciu depind de condiții sau metode specifice de utilizare sau consum sau de anumite momente din ciclul său de viață, publicitatea trebuie să specifice acest lucru sau să îndemne în mod clar consumatorii să se informeze în această privință.
- Utilizarea argumentațiilor sau a sloganelor ecologice în publicitate trebuie să se bazeze pe criterii tehnice sau științifice verificabile. În cazul unei contestații, întreprinderea care promovează produsul sau serviciul în chestiune trebuie să furnizeze dovezile necesare din partea unui organism sau a unui expert independent, pentru a atesta acuratețea reclamei.
- Referințele la componentele adăugate sau înlăturate din cadrul produselor promovate pentru a modifica impactul acestora asupra mediului trebuie să fie indicate clar și concret în ceea ce privește natura și importanța acestui impact.
- Utilizarea semnelor și simbolurilor legate de efectele asupra mediului nu trebuie să inducă în eroare sau să creeze confuzie în ceea ce privește semnificația lor. Aceste semne și simboluri nu trebuie să evoce într-un mod înșelător etichetele ecologice utilizate oficial în anumite țări, zone geografice sau sectoare economice. Mărturiile și martorii pot fi utilizați în promovarea caracteristicilor ecologice ale produsului promovat doar pentru a aduce informații concrete și verificabile, conform indicațiilor de la cea de-a cincea liniuță.

⁽³⁰⁾ Achizițiile publice ecologice în Europa 2006 (*Green Public Procurement*) — concluzii și recomandări. Virage Milieu & Management bv, Korte Spaarne 31, 2011 AJ Haarlem, Țările de Jos. <http://europa.eu.int/comm/environment/gpp>.

⁽³¹⁾ Cu referire la „European Platform for Life-Cycle for the environmental performance of products, technologies and services”.

⁽³²⁾ Comerțul etic și sistemele de garanție oferite consumatorului; raportor dl Adams; JO C 28, 3.2.2006.

⁽³³⁾ JO C 120, 16.5.2008, p. 66, raportor: dl Pezzini.

⁽³⁴⁾ Directiva 2005/29/CE (JO L 149, 11.6.2005).

3.12.2 Comitetul consideră că ar trebui promovate **organe extrajudiciare de control și reglementare în materie de consum**, care să fie flexibile, eficiente și necostisitoare și să acționeze în mod credibil pentru a garanta respectarea standardelor ecologice și conformitatea produselor durabile de pe piață cu principiile de durabilitate ecologică ce determină alegerile consumatorului. Acestea nu ar trebui să se substituie procedurilor judiciare, care ar trebui să fie accesibile tuturor.

3.13 Comitetul consideră că, pentru a proteja drepturile consumatorului de a achiziționa produse ecologice, este foarte important să se redacteze o **Cartă europeană pentru consum și producție durabile pe piața internă**. O astfel de carte ar putea include următoarele elemente:

- împărțirea responsabilității, în ceea ce privește consumul durabil, între toate părțile implicate și societatea civilă organizată: producători, distribuitori, consumatori, cadre didactice, autorități publice, organizații de protecție a mediului și a consumatorilor, parteneri sociali;
- integrarea politicii privind producția durabilă și consumul în cadrul altor politici comunitare relevante, consultându-se organizațiile de consumatori, cele de mediu, de producători, de comercianți și de distribuitori și alte părți implicate;
- o responsabilitate de bază a industriei și a producătorilor europeni de a pune la dispoziție o ofertă optimă de consum durabil de-a lungul ciclului de viață al produsului, de la proiectarea până la eliminarea acestuia, precum și în cadrul sectorului distribuției și serviciilor;
- responsabilitatea UE în ceea ce privește punerea la dispoziție a unui cadru unitar, clar, coerent și accesibil pentru întreaga legislație comunitară din acest domeniu, punând accentul pe drepturile consumatorului și pe mecanismele simple de utilizat și gratuite de a exercita aceste drepturi;
- elementele care ar putea completa drepturile existente și care ar fi de competența statelor membre;

- elementele care ar putea completa drepturile existente și care ar putea fi obținute în cadrul auto-reglementării ⁽³⁵⁾ prin intermediul actorilor privați interesați, al reprezentanților consumatorilor ⁽³⁶⁾, al organizațiilor de mediu ⁽³⁷⁾ și al reprezentanților întreprinderilor;
- responsabilitatea UE și a guvernelor statelor membre de a promova măsuri dinamice, verificabile și uniform aplicabile în materie de: proiectare ecologică în cadrul fiecărui sector de produs, etichete ecologice fiabile în întreaga UE, sisteme generalizate de gestionare ecologică, elaborare și aplicare de standarde tehnice de mediu avansate și recunoscute la nivel internațional, cerințe tehnice specifice privitoare la mediu în cadrul procedurilor de achiziții publice, publicitate ecologică înșelătoare, comerț echitabil și cooperare internațională în materie de consum durabil;
- accelerarea evoluției la nivel de cercetare și de dezvoltare tehnologică și introducerea de aplicații inovatoare în domeniul producției și consumului durabile, atât la nivel de costuri publice comunitare și naționale, cât și la nivel de costuri private, cu scopul de a cheltui 3 % din PIB, astfel cum se definește pentru SEC ⁽³⁸⁾;
- informarea, educarea și formarea tuturor părților interesate de consumul durabil și luarea de măsuri în vederea consolidării capacităților administrațiilor și organizațiilor corespunzătoare;
- dezvoltarea de indicatori, metodologii și baze de date accesibile publicului larg, pentru identificarea progresului realizat în materie de consum durabil, la toate nivelurile;
- promovarea cercetării în ceea ce privește comportamentul consumatorilor raportat la impactul ecologic, pentru a identifica modalități de promovare a unor modele de consum mai durabil.

3.13.1 Ținând seama de importanța subiectului, CESE propune să organizeze o conferință privind Carta europeană pentru consum și producție durabile pe piața internă, cu implicarea Parlamentului European și a Comisiei Europene.

Bruxelles, 29 mai 2008.

Președintele

Comitetului Economic și Social European

Dimitris DIMITRIADIS

⁽³⁵⁾ A se vedea pct. 22 și pct. 23 din Acordul interinstituțional pentru o mai bună legiferare, JO C 321, 31.12.2003.

⁽³⁶⁾ În pct. 3.5 din Avizul, Comitetul face referire la caracteristicile utilizate în încercarea de definire a unui concept uniform a ceea ce înseamnă „asociația reprezentativă a consumatorului” (JO C 85, 8.8.2006).

⁽³⁷⁾ CESE sprijină ideea de promovare a angajamentului societății civile privind chestiunile de dezvoltare durabilă. Pct. 4.2.6 din Avizul JO C 120, 16.5.2008, p. 33.

⁽³⁸⁾ SEC: Spațiul European de Cercetare.